

Visokošolski strokovni študijski program: PREDŠOLSKA VZGOJA

Predmet: METODIKA JEZIKOVNE (GOVORNE) VZGOJE

Letnik: 2.

1. VZGOJNO-IZOBRAŽEVALNI CILJI

- jezikovno načrtovanje;

Študenti:

- spoznajo osnovne teoretične pojme o razvoju govora in o interakciji med otrokom in odraslim,
- se seznanijo z vsebino in nalogami metodike jezikovne (govorne) vzgoje,
- razvijajo si interes in znanje za samostojno raziskovalno in svetovalno delo,
- se seznanijo z mladinsko književnostjo, podrobneje spoznavajo predvsem tiste literarne zvrsti in oblike, ki v največji meri ustrezajo čustvenim, predstavnim in spoznavnim sposobnostim ter estetskozaznavnim posebnostim predšolskega otroka;
- prisvojijo si kriterije in ustrezno posredovanje literarnih besedil iz slikaniške zvrsti knjige, obsežnejših knjižnih del, iz revialnega tiska za mladino, didaktičnih kompletov ter iz AV gradiva z literarnimi vsebinami.

2. VSEBINA

Razvojna psiholingvistika: razvoj otroškega govora, dejavniki, ki vplivajo nanj, interakcija med otrokom in odraslim, vloga vzgojitelja v razvoju govora, značilnosti govora odraslega v pogovoru z otrokom.

Sociolingvistika: jezikovna politika in jezikovno načrtovanje v vrtcu.

Pragmalingvistika: jezikovna zmožnost in jezikovna raba, pragmatična načela.

Metodika jezikovne vzgoje: strategije jezikovnega načrtovanja v vrtcu, ki jih mora vzgojitelj upoštevati ne le pri jezikovnem pouku, marveč tudi pri ostalih predmetih, priprave na vaje iz metodike jezikovne vzgoje, jezikovne igre.

Teoretična opredelitev mladinske književnosti kot svojevrstnega področja literature in problematika njenega sprejemnika: predšolski otrok in razvojne faze njegovega odnosa do knjige in njene likovno-tekstovne informacije. Opredelitev slikanice kot pglavitnega nosilca estetske informacije sprejemnikom v predšolskem obdobju: tipologija slikanice in utemeljenost z značilnostmi otrokove percepcije; literarno- in likovnoestetska vloga slikanice; literarni in likovni kič in šund v slikanici; slikanica in strip; specifika sporočilnih razsežnosti stripa in dojemanje predšolskega otroka.

Pesništvo: ljudska otroška pesem, njene oblike in tematske zvrsti; njena tvorna povezava z umetnim pesništvom. Umetno pesništvo za otroke od začetkov, preko različnih razvojnih stopenj v 19. st. (Levstik) in v 1. polovici 20. st. (Župančič idr.) do sodobne poezije: tipični motivi oziroma tematike; zvočne, ritmične, jezikovno-slogovne značilnosti in dojemanje predšolskega otroka.

Pripovedništvo: ljudska pravljica in pripovedka; prvine, ki oblikam proznega ljudskega izročila omogočajo doživljajski stik s sodobnim predšolskim otrokom; priredbe za otroke. Umetna pravljica (klasična in sodobna) s poudarkom na tematiziranju otroškega doživljajskega sveta in igre; odzivnost v predšolski dobi (pravljična doba). Basen; legenda; realistična pripoved in predšolski otrok.

Dramatika: lutkovna igra; gledališka igra; radijska igra; TV igra (nadaljevanka); risani in igrani film za otroke.

Mladinska periodika: njena vloga in funkcija v predšolski dobi.

Neknjižno gradivo: vidiki izbora in oblike posredovanja AV in igralnega gradiva z ustreznimi literarnimi vsebinami.

3. POVEZANOST Z DRUGIMI PREDMETI

Predmet se povezuje s slovenskim jezikom, razvojno psihologijo in predšolsko pedagogiko ter metodikami.

4. ŠTUDIJSKA LITERATURA

Foster, S. H. (1990). *The communicative competence of young children. A modular approach*. (Studies in language and linguistics). London, New York: Longman.

Grafenauer, N. (1987). *Igra v pesništvu za otroke. Otrok in knjiga*. Maribor: Založba Obzorja, št. 2.

Kranjc, S. (1992). *Razvoj otroškega govora. Diplomaska naloga*. Ljubljana: Filozofska fakulteta.

Kranjc, S. (1992/93). Otroški govor. *Jezik in slovstvo* XXXVIII, št. 1-2, 19-28.

Kranjc, S. (1993). Otrokov govor v zgodnjem obdobju svojega razvoja. *Anthropos* 25, št. 3-4, 125-137.

Kranjc, S. (1993). Zgodnja jezikovna kompetenca. V: Inka Štrukelj (ur.). *Jezik tako in drugače*. Ljubljana: DUJS in Inštitut za družbene vede, 138-148.

Kunst - Gnamuš, O. (1984). *Govorno dejanje - družbeno dejanje. Komunikacijski model jezikovne vzgoje*. Ljubljana: Pedagoški inštitut.

Marjanovič - Umek, L. (1990). *Mišljenje in govor predšolskega otroka*. Ljubljana: Državna založba Slovenije.

Vogelnik, M. (1990). *Ura je ena, medved še spi*. Slovenske ljudske naštevanke, odštevanke in izštevanke, igre in poigranke, nagajivke in posmehulje. Ljubljana: Mladinska knjiga.

Zabukovec, V. (1989). Komunikacija vzgojitelj - otrok. *Sodobna pedagogika*. Ljubljana, št. 3-4.

Hazard, P. (1974). *Knjige, otroci in odrasli ljudje*. Ljubljana.

Jamnik, T. (1994). *Knjižna vzgoja*. Ljubljana.

Kobe, M. (1987). *Pogledi na mladinsko književnost*. Ljubljana. *Otrok in knjiga*. Revija za vprašanja mladinske književnosti, knjižne vzgoje in s knjigo povezanih medijev. Maribor (1972 -): izbor člankov.

Saksida, I. (1994). *Mladinska književnost med literarno vedo in književno didaktiko*. Maribor.

Šircelj, M., M. Kobe, A. Gerlovič (1972). *Ura pravljic*. Ljubljana.

Razvijajmo sposobnosti predšolskega otroka. Zbornik. Ljubljana 1983.

5. POSEBNOSTI

Navodila za izvajanje:

Sodelovanje pri predavanjih, vajah in na seminarjih.

Kadrovski pogoji:

Habilitiran visokošolski učitelj in sodelavec – asistent.

Materialni pogoji:

Knjižnica z mediatečnim in igralnim gradivom (didaktični kompleti), predavalnica z AV opremo, ki omogoča analizo nastopov in samostojno raziskovalno delo.

Avtorici: **dr. Marja BEŠTER-TURK, izr. prof. in**
dr. Vida MEDVED-UDOVIČ, doc.